

з важливих еколого-економічних та адміністративно-правових інструментів у вітчизняній системі екологічного управління, повинен зайняти відповідну нішу, забезпечуючи перехід України до еколого безпечної економіки відповідно до концепції сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Веклич О.О. Механізм впливу екологічних стандартів на конкурентоспроможність / О. Веклич // Науковий вісник НЛТУ України. - 2005. - Вип. 15.6. - С. 71-78
2. Молчанова Я.П. Обзор законодательства и практики экосертификации и экомаркировки в: России и Евросоюзе / Я.П. Молчанова [Електронний ресурс]. - Режим доступу:] www.pdfactory.com

Annotation. The role of environmental audit as a factor of strengthening the competitiveness of national commodity producers is exposed. The influence of environmental audit on the competitiveness of national enterprises is determined.

Key words: environmental audit, environment, competitiveness, ecological safety.

УДК.368.01

Л.О.Позднякова, к.е.н., доцент,
Національний університету ДПС України, м.Ірпінь

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ВИХОДУ СТРАХОВИХ РИНКІВ ІЗ КРИЗИ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ

В статті вивчено досвід функціонування страхових ринків Польщі та, Росії в умовах кризи. Досліджені антикризові заходи та програми цих країн та визначені шляхи їх впровадження у вітчизняну практику.

Ключові слова: страховий ринок, зарубіжний досвід, криза, антикризові заходи.

Постановка проблеми. Сучасна фінансово-економічна криза суттєво вплинула на динаміку основних показників розвитку вітчизняного страхового ринку, зокрема відбулося скорочення обсягів зібраних страхових премій, зменшення кількості укладених договорів, підвищення збитковості більшості видів страхування, криза ліквідності та платоспроможності вітчизняного страховика. Аналогічні процеси відбуваються на страхових ринках зарубіжних країн. Отже, вивчення і аналіз зарубіжного досвіду розвитку та шляхів виходу страхових ринків із кризи є актуальним і може бути корисним для вітчизняного ринку.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Вивченню особливостей функціонування польського ринку в умовах кризи та визначенню шляхів виходу ринку із кризи присвятив свою працю М. Янчевський [1]. А. Зубець [3,7] виокремив низку проблем страхового ринку, що протегувала криза. Х. Чопра у своїй науковій праці [5] дослідив негативні прояви кризи на страховому ринку. Отже, вивчення зарубіжного досвіду дозволить визначити шляхи виходу вітчизняного ринку із кризи.

Метою дослідження є вивчення зарубіжного досвіду функціонування страхових ринків в умовах кризи та їх виходу із кризи, а також визначення напрямів впровадження даного досвіду у вітчизняну практику.

Основна частина. Розглянемо досвід діяльності польського страхового ринку в умовах сучасної світової фінансово-економічної кризи. Структура страхового ринку Польщі не деформована, як вітчизняний страховий ринок, і наблизилась до європейських стандартів: 69% страхової галузі, з точки зору зібраних страхових премій, належить страхуванню життя [1]. Лідируючу позицію до середини 2008 року на страховому ринку Польщі займали такі види страхування як страхування інвестиційних ризиків та страхування кредитів на житло, але, аналогічно із вітчизняним досвідом, криза поставила під питання їх подальший розвиток. Цікавим є досвід Польщі в галузі використання різноманітних каналів продаж страхових послуг. На польському ринку страхування великим попитом користуються компанії, які спеціалізуються в обслуговуванні визначених видів страхування або визначених каналів продажу страхової послуги. Однією із таких компаній є лідер польського страхування Група TUEUROPA, доходи якої за 2008 рік зросли на 30% і становили 108,0 млн злотих. Необхідно також відмітити компанію Link4, яка займає передові позиції по прямим продажам страхової послуги (телефон, інтернет). Протягом п'яти років своєї діяльності компанія опанувала більш, ніж 1% польського ринку в ризиковому та особистому страхуванні [1].

Також необхідно навести приклад діяльності страхової компанії Concordia, яка спеціалізується у страхуванні сільськогосподарських ризиків у тісній співпраці із кооперативними банками. У вітчизняну практику потребує впровадження польський досвід співпраці між спеціалізованими кооперативними банками, страховиками та аграріями.

На нашу думку, пом'якшити вплив сучасної кризи та надасть можливість більш ефективно розвиватись вітчизняному ринку страхових послуг дозволять такі заходи виходу із кризи польського страхового ринку: розвиток ринку страхування життя за

допомогою державної підтримки, продовження пенсійної реформи, активізація співпраці із банківською сферою, підвищення гарантій страхувальникам, підняття ролі прямого страхування та розширення каналів продажу страхової послуги.

Потребує вивчення досвід розвитку страхового ринку Росії. Під впливом сучасної кризи динаміка розвитку російського ринку страхових послуг у 2008 році набула негативного характеру [2]. На російському ринку страхових послуг відбуваються процеси аналогічні з вітчизняним ринком, а саме: зменшення кількості укладених договорів і, як наслідок, зменшення обсягів страхових премій. В умовах суттєвого скорочення обсягів страхових премій більшість російських страховиків, зважаючи на низьку якість корпоративного управління та ризик - менеджменту, вимушені були піти з ринку, за підсумками 2009 року залишилося працювати 702 страховика, проти 786, що працювали на початку року [3]. Вітчизняний ринок страхових послуг за 2009 рік у порівнянні із попереднім 2008 роком скоротився на 19 страховиків (загальна кількість страховиків на кінець 2009 року становила 450, 2008 року - 469), тобто, на відміну від російського ринку, він не зазнав суттєвого скорочення [4]. На думку спеціаліста [5], розвиток таких сегментів ринку страхових послуг, як страхування життя, пенсійне страхування, медичне страхування, за умови підтримки держави, може зіграти значну позитивну роль у виході ринку із сучасної кризи.

З 1 січня 2009 року в Росії набуло чинності положення в галузі добровільного особового страхування, що передбачає віднесення на собівартість внесків, що сплачують роботодавці на медичне страхування робітників в розмірі 6% від фонду заробітної плати [6]. Введення цих нормативних змін дозволило збільшити ринок добровільного страхування в 1,2 - 1,3 рази, однак, в умовах сучасної фінансово - економічної кризи темпи зростання ринку особового страхування дещо знизились. Спеціалісти Центру стратегічних досліджень «Росгосстраху» прогнозують у 2010 році активізацію майнового страхування, страхування відповідальності, ринку добровільно: страхування до 2011 року, на їх думку, ринок здатен досягнути обсягу майже 790,0 млрд руб. [7].

Російські страховики застосовують такі шляхи виходу із кризової ситуації: скорочення витрат, зменшення агентських комісій, підвищення рентабельності операцій, посилення сервісної складової продажу страхової послуги, створення нової «антикризової» страхової послуги, підвищення якості страхової послуги. На думку спеціалістів «Експерт РА», одним із головних напрямлень виходу ринку із кризи є антидемпінгова політика органів страхового нагляду та Антимонопольного комітету, а також боротьба із створенням фінансових пірамід на страховому ринку. На нашу думку,

окремі заходи, що запропоновані даною концепцією, необхідно впровадити у вітчизняну практику.

Висновки. Вивчення досвіду функціонування та виходу із кризи польського страхового ринку показало, що ефективний розвиток вітчизняного ринку страхування життя неможливий без підтримки з боку держави, яка полягає у подальшо¹ му впровадженні пенсійної реформи, введенні в дію обов'язкового медичного страхування, розробці та врегулюванні нормативно - правового забезпечення щодо співпраці із банківською сферою, підвищення гарантій страхувальникам.

Аналіз розвитку російського ринку страхування продемонстрував, що нормативні нововведення дозволяють розширити види страхових послуг за рахунок нових спеціалізованих програм, що позитивно впливає на соціальну підтримку страхувальників. Негативним проявом кризи на російському ринку є виникнення фінансових пірамід. Вивчення концепції розвитку російської фінансової системи та часткове її запровадження у вітчизняну практику дозволить протидіяти появі на ринку страхових і фінансових пірамід.

Список використаних джерел

1. Янчевский М. Польский рынок страхования [Электронный ресурс] / Марьюш Янчевский // ; Комиссия Финансового Контроля Польши. Польская Страховая Палата. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://forinsurer.com/public/09/12/02/3990>.
2. Страховой рынок России показал высокую устойчивость к кризису [Электронный ресурс] /- Режим доступа: <http://forinsurer>.
3. Зубец А. Кризис выявил на страховом рынке проблемы, которые раньше были не заметны / Алексей Зубец // [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://forinsurer>.
4. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://www.dfp.gov.ua>.
5. Чопра Х. Первыми со страхового рынка уйдут страховые пирамиды [Электронный ресурс]/ Ханнес Чопра // - Режим доступа: <http://forinsurer>.
6. Закон від 22.07.2008 №158 - ФЗ «О внесении изменений в главы 21, 23, 24, 25, и 26 части второй Налогового кодекса РФ» [Электронный ресурс] // Финмаркет. - 29.01.2009. - Режим доступа: <http://forinsurer.com/public/09/01/29/3676>.
7. Зубец А. Страховой рынок России продолжит развиваться несмотря на финансовый кризис [Электронный ресурс] / Алексей Зубец // - Режим доступа: <http://forinsurer>.

Annotation. In the floor is studied experience of functioning of insurance markets of Poland and Russia in the conditions of crisis. Antikrizovi measures and programs of these countries and certain ways of their introduction are investigational in domestic practice.

Key words: insurance market, foreign experience, crisis, antikrizovi measures.

УДК 657.412

В.З. Семанюк, к.е.н., доцент,
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

Порушено проблему інтелектуалізації системи обліку, що полягає в усуненні його консервативності та невідповідності розвитку економічної науки. Практична цінність розробки інтелектуальної системи обліку визначається її можливостями генерувати інформаційні ресурси на запит менеджменту різних ієрархічних рівнів, для кожного з яких потрібна оригінальна інформація.

Ключові слова: облік, інформація, інформаційне суспільства, якість інформації, інтелектуалізація обліку.

Постановка проблеми. В умовах становлення постіндустріального суспільства одним з головних джерел розвитку стає теоретичне знання, а це означає що конкурентних переваг досягне той, хто зуміє передбачити тенденції економічних процесів і використовувати їх. Лише стратегічна ініціатива та володіння інформацією дають можливість всі події повертати в потрібне русло, адже в інформаційному суспільстві основними факторами розвитку є інформація та знання (ідея). Завдання обліку в таких умовах не накопичення і зберігання інформації, а створення інформаційного ресурсу та управління інформаційними потоками, що спонукає облікову систему, як мову бізнесу, до подальшого вдосконалення і закономірної еволюції. Виникає потреба у формуванні облікової системи нового (вищого) рівня, оскільки модель традиційного обліку не пристосована до інформаційної економіки та економіки знань.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми розвитку та перспективи удосконалення облікової системи розглядалися багатьма вченими, серед яких Ф.Бутинець, Б.Валуєв, С.Голов, М. Друри, А.Дайле, А.Кармінський, Я.Крупка, Є.Мних, Л.Нападовська, С. Ніколаєва, В.Палий, С.Пушкар, Б.Райан, Я.Соколов, К.Уорд, М.Чумаченко та багато інших. Проблему створення інтелектуальної системи